

14 - Diversiteit in leergroepen

Doelstelling: Vrijwilligers bewustmaken van de impact van verschillen tussen individuen in een groep en de effecten daarvan op het voorbereiden en leveren van taalondersteuning.

Elk van ons heeft ooit leren omgaan met gemengde groepen of er zelf deel van uitgemaakt. De aanwezigen op een voetbalmatch of de toeschouwers in een theater delen een gezamenlijke interesse voor het schouwspel, maar ze kunnen op veel andere vlakken zeer verschillend zijn.

Als je taalondersteuning geeft aan vluchtelingen, is het belangrijk om rekening te houden met de diversiteit in deze groep mensen met verschillende sociale, educatieve en culturele achtergronden. Ze hebben ook verschillende houdingen en ambities bij het leren van een nieuwe taal. Het is belangrijk om hen de kans te geven om duidelijk te maken wat ze willen leren en hoe ze dat wensen te doen, hen zelf het tempo te laten bepalen en verschillende activiteiten en methodes te gebruiken bij het leren van taal.

Diversiteit in het dagelijkse leven

In een hotel in een grote stad zal je veel gasten vinden die verschillende talen spreken, allerlei soorten advies of informatie vragen en verondersteld worden de regels na te leven van check-in en check-out, rookverbod, wifi-gebruik enz. De onthaalmedewerkers in het hotel drukken zich uit in verschillende talen, kruisen bepaalde plaatsen aan op plannetjes, gebruiken gebaren of aantekeningen om de gevraagde informatie zo duidelijk mogelijk over te brengen. Ondanks alle verschillen onder de gasten en het hotelpersoneel moet iedereen dezelfde regels en afspraken begrijpen en respecteren.

Nadenken over je groep taalverwervers

De tabel hieronder geeft een lijst weer van de voornaamste eigenschappen van gemengde groepen taalverwervers. Overloop de groep vluchtelingen waarmee je kennismaakte of die je zal ondersteunen en duid aan welke factoren een invloed zullen hebben op jouw activiteiten en hoe je ze aanpakt. Beklemtoon de factoren die je bijzonder belangrijk acht door twee vinkjes te plaatsen (✓✓).

Eigenschappen		Deze factor is relevant voor mij (✓) of (✓✓)	Ik moet nadenken over de manier waarop ik dit zal aanpakken (?)	Opmerkingen voor mezelf
1	Zeer uiteenlopende leeftijden in de groep			
2	Mannen, vrouwen, van wie sommigen misschien met kinderen			
3	Mensen die de toekomst optimistisch tegemoetzien, naast neerslachtige personen			
4	Mensen die erop gebrand zijn om bij te leren, naast mensen die zichzelf niet in staat achten om een nieuwe taal te leren			
5	Mensen die al vertrouwd zijn met de nieuwe taal, naast mensen die van nul moeten beginnen			

6	Mensen die nooit hebben leren lezen en schrijven, naast mensen die minstens hun eigen taal vloeiend lezen en schrijven			
7	Mensen die zonder schroom durven spreken en zich niets aantrekken van eventuele fouten, naast anderen die liever zwijgen tot ze zeker zijn van de juiste uitspraak van een woord of de zinsbouw			
8	Mensen die meer dan twee talen kennen, naast mensen die nooit een vreemde taal hebben geleerd			
9	Hoogopgeleide mensen, naast mensen die weinig of geen formeel onderwijs genoten			
10	Mensen met verschillende voorkeuren op het vlak van leermethodes			
11	Verskillende verwachtingen in de groep omtrent mijn rol			

De impact van diversiteit op een leergroep

In leergroepen zijn er bepaalde verschillen die een rechtstreekse invloed hebben op de taalondersteuning die jij aanbiedt.

Item 5, 6, 7 en 8 uit de tabel verwijzen naar reeds aanwezige kennis of vaardigheden. Vluchtelingen met vroegere formele leerervaringen, meer bepaald inzake taalverwerving, zullen waardevolle leerstrategieën hebben die ze op de nieuwe uitdaging kunnen toepassen. Als je hen een invulformulier geeft, zullen ze merken dat ze niet elk woord hoeven te begrijpen om de inhoud ervan te vatten. Ze zullen misschien hun smartphone of een woordenboek gebruiken om de betekenis van nieuwe woorden op te zoeken en ze zullen zich meestal ook minder geremd voelen om hulp te vragen.

In zulke gevallen kan het nodig zijn om leeractiviteiten op verschillende moeilijkheidsniveaus uit te werken, rekening houdend met de uiteenlopende vaardigheden en het vertrouwen in de groep. Vluchtelingen met ervaring in (taal)verwerving zijn er vaak op gebrand om snel vooruitgang te boeken en zullen nieuwe woorden en zinnen proberen te gebruiken, terwijl mensen met weinig of geen voorafgaande ervaring met formeel onderwijs en/of taalverwerving meer tijd, ondersteuning en herhaling nodig zullen hebben.

In gediversifieerde groepen zijn er ook verschillen die geen rechtstreekse invloed hebben op de taalverwerving, maar toch het gedrag beïnvloeden of tot verschillende houdingen leiden rond het samenwerken in een groep. Punten 1, 2, 3 en 4 bijvoorbeeld kunnen bepalen of mensen in een groep al dan niet geneigd zijn om met elkaar te communiceren of te converseren. Deze factoren kunnen je beslissing beïnvloeden over hoe je hen opsplijt in subgroepen voor specifieke activiteiten of welke opdrachten je aan individuele leden van de groep toewijst.

Diversiteit in de groep is geen probleem. Je kunt erop inspelen

Verschillen vormen geen hinderpaal om samen te werken en te leren. Je kunt deze verschillen onder meer benutten om sterkere deelnemers hun collega's te laten helpen die het moeilijker hebben. Door een ondersteunende omgeving te creëren zal iedereen – naargelang zijn capaciteiten – zijn steentje kunnen bijdragen. Zo kan een vluchteling met een zwaar taalleerprobleem bijvoorbeeld wel heel goed tekenen. Iemand anders zingt graag.

Enkele ideeën om over na te denken

Overloop de volgende richtlijnen voor het werken met diverse groepen en ga na welke van toepassing zijn op jouw situatie:

Tips	✓
<p>Moedig de vluchtelingen aan om op zoek te gaan naar zaken die ze gemeen hebben: alle vluchtelingen zullen zeker één taal vloeiend spreken. Tijdens hun reis hebben ze zich uit de slag moeten trekken zonder dat ze daadwerkelijk de taal spraken die ze op dat moment nodig hadden. Ze zullen allemaal over waardevolle ervaringen en vaardigheden beschikken die ze kunnen gebruiken om de nieuwe taal te leren. Je kunt ook voorstellen dat ze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een eigen taal-zelfportret samenstellen (zie ook: Tool 38 <i>Meertalig portret: een denkoefening voor vluchtelingen</i>, • non-verbale activiteiten gebruiken (gebaren, mimiek). 	
<p>Gebruik de vaardigheden van sommige vluchtelingen om anderen te helpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vorm duo's van deelnemers met een verschillend niveau. Laat iemand die al enige kennis heeft van de nieuwe taal samenwerken met een beginner. • Moedig de deelnemers aan om elkaar positieve feedback te geven over wat ze al hebben bereikt. • Stimuleer vluchtelingen om hun vaardigheden te delen met de groep (bv. iets omschrijven of uitleggen dat iedereen interesseert, een liedje zingen, een gedicht voordragen enz.) 	
<p>Zorg ervoor dat iedereen nieuwe dingen leert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Controleer de antwoorden op je vragen, diep de inhoud verder uit of spoor de deelnemer aan, indien wenselijk. Je kunt ook een paar stappen terugkeren voor deelnemers die het nog moeilijk hebben met bepaalde zaken. • Nieuwe leerstof: Voor sommige vluchtelingen is dit een woord, voor anderen een zin en voor nog anderen een uitdrukking. Wanneer taalverwervers in een sessie 6 woorden in een nieuwe taal begrijpen, leren en zich herinneren, mogen we spreken van een prestatie! Toon aan dat communicatie ook efficiënt kan zijn met slechts één woord. Een voorbeeld hiervan is: "Sorry?" wat hetzelfde kan betekenen als: "Het spijt me, maar kunt u dat even herhalen voor mij?" • Zorg ervoor dat iedereen duidelijk inziet wat hij of zij tijdens een bepaalde sessie heeft geleerd. Vat bijvoorbeeld de hoofdlijnen van een sessie samen met beeldmateriaal of objecten, laat de deelnemers een kort rollenspel spelen in de doeltaal, organiseer een quiz enz. 	
<p>Creëer een doelgerichte, ontspannende leeromgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deel informatie over jezelf. • Bevorder reële en betekenisvolle communicatie tussen de deelnemers en jezelf. • Vraag mensen hoe ze het liefst worden aangesproken en hoe je hun naam uitspreekt. Spreek ze dan ook op deze manier aan. • Geef de vluchtelingen de kans om zelf hun leermethode uit te kiezen en aan te geven met wie ze graag willen samenwerken. Iedereen is evenwaardig en ze kunnen stuk voor stuk van elkaar bijleren. 	
<p>Jouw ideeën en ervaringen:</p>	

Voetnoot bij verschillende leervoorkeuren

Deelnemers kunnen een voorkeur hebben voor bepaalde leermethodes, in het bijzonder wanneer ze voordien formeel onderwijs genoten. Sommigen verkiezen bijvoorbeeld mondelinge instructies, anderen schriftelijke richtlijnen en nog anderen volgen liever een schema. Door gebruik te maken van diverse stimulansen en een brede waaier aan activiteiten en middelen creëer je maximale leeropportunities en help je mensen om in te zetten op leren en eventuele drempels te overwinnen.

Gebruik de Toolkit om je leerplan samen te stellen

Deze toolkit biedt je diverse benaderingen aan om je activiteiten te selecteren. Zie [Voorbereiding en planning](#).